

Βρυξέλλες, 3 Οκτωβρίου 2025
(OR. en)

13392/25

SOC 633
ANTIDISCRIM 89
FREMP 256

ΣΗΜΕΙΩΜΑ

Αποστολέας:	Γενική Γραμματεία του Συμβουλίου
Αποδέκτης:	Επιτροπή των Μονίμων Αντιπροσώπων / Συμβούλιο
Θέμα:	Προώθηση των δικαιωμάτων των ατόμων με αναπηρία στην ΕΕ: προκλήσεις, πρόοδος και μελλοντικές κατευθύνσεις — <i>Ανταλλαγή απόψεων</i>

Επισυνάπτεται για τις αντιπροσωπίες καθοδηγητικό σημείωμα της Προεδρίας για το ανωτέρω θέμα, ενόψει της ανταλλαγής απόψεων που θα πραγματοποιηθεί στο Συμβούλιο (EPSCO) στις 17 Οκτωβρίου 2025.

Προώθηση των δικαιωμάτων των ατόμων με αναπηρία στην ΕΕ: προκλήσεις, πρόοδος και μελλοντικές κατευθύνσεις

Εισαγωγή

Η Ευρωπαϊκή Ένωση βασίζεται στις αξίες του σεβασμού της ανθρώπινης αξιοπρέπειας, της ελευθερίας, της ισότητας και του σεβασμού των θεμελιωδών δικαιωμάτων. Σε μια εποχή όπου οι αξίες αυτές αμφισβητούνται και απορρίπτονται όλο και περισσότερο σε πολλά μέρη του κόσμου, η Ευρωπαϊκή Ένωση παραμένει σταθερή υπέρμαχος της συμπερίληψης, της ισότητας και της προστασίας των ανθρωπίνων δικαιωμάτων.

Η προώθηση τόσο της απαγόρευσης των διακρίσεων όσο και των ίσων ευκαιριών για όλους, συμπεριλαμβανομένων των ατόμων με αναπηρία, δεν είναι μόνο θεμελιώδης για τη διατήρηση των βασικών αξιών μας, αλλά και απαραίτητη για την προώθηση της ανάπτυξης χωρίς αποκλεισμούς και την ενίσχυση της μακροπρόθεσμης ανταγωνιστικότητας και ανθεκτικότητας της οικονομίας μας. Μια κοινωνία χωρίς αποκλεισμούς λειτουργεί προς όφελος όλων και συμβάλλει σε μια πιο καινοτόμο, συνεκτική και παραγωγική Ένωση. Τούτων λεχθέντων, η πλήρης αξιοποίηση του δυναμικού των ατόμων με αναπηρία δεν αποτελεί μόνο ηθική ευθύνη, αλλά και κοινωνική και οικονομική επιταγή.

Υπό το πρίσμα των ανωτέρω, παραμένει σημαντικό να προωθηθούν τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρία σε όλους τους τομείς πολιτικής και να διασφαλιστεί η ουσιαστική υλοποίηση των δεσμεύσεων της ΕΕ, όπως ορίζονται κατωτέρω.

Γενικό πλαίσιο

Η **στρατηγική για τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρία 2021-2030** παρέχει ένα ολοκληρωμένο πλαίσιο πολιτικής για την προώθηση των δικαιωμάτων των ατόμων με αναπηρία. Εγκρίθηκε το 2021 και στηρίζει την πλήρη εφαρμογή της **σύμβασης των Ηνωμένων Εθνών για τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρία (UNCRPD)**, της οποίας η ΕΕ και όλα τα κράτη μέλη είναι συμβαλλόμενα μέρη. Αντικατοπτρίζει τις αρχές που ορίζονται στον **ευρωπαϊκό πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων**, ιδίως την αρχή 3 (ίσες ευκαιρίες) και την αρχή 17 (ένταξη των ατόμων με αναπηρία).

Στο πλαίσιο της στρατηγικής έχουν δρομολογηθεί διάφορες εμβληματικές πρωτοβουλίες σε επίπεδο ΕΕ, μεταξύ των οποίων:

- η **οδηγία για την ευρωπαϊκή κάρτα αναπηρίας**, σκοπός της οποίας είναι η προώθηση της ελεύθερης κυκλοφορίας των ατόμων με αναπηρία μέσω της παροχής ίσης πρόσβασης σε ειδικούς όρους και προνομιακή μεταχείριση για άτομα με αναπηρία σε ολόκληρη την ΕΕ·
- η **πλατφόρμα για την αναπηρία**, η οποία παρέχει ένα φόρουμ συνεργασίας και ανταλλαγής βέλτιστων πρακτικών μεταξύ των κρατών μελών, της κοινωνίας των πολιτών και των θεσμικών οργάνων της ΕΕ για θέματα αναπηρίας·
- το κέντρο πόρων **AccessibleEU**, που διευκολύνει την ανταλλαγή πληροφοριών και παραδειγμάτων ορθής πρακτικής που αφορούν την προσβασιμότητα σε όλους τους τομείς· και
- **κατευθυντήριες γραμμές σχετικά με την ανεξάρτητη διαβίωση των ατόμων με αναπηρία και την ένταξή τους στην κοινωνία στο πλαίσιο της ενωσιακής χρηματοδότησης**, συμπεριλαμβανομένων συστάσεων για βελτιώσεις στην υποστήριξη σε επίπεδο κοινότητας και στην αποϊδρυματοποίηση.

Προκλήσεις

Μολονότι οι προσπάθειες αυτές συνιστούν σημαντική πρόοδο, εξακολουθούν να υπάρχουν μείζονα εμπόδια. Τα άτομα με αναπηρία σε ολόκληρη την Ευρωπαϊκή Ένωση εξακολουθούν να αντιμετωπίζουν διαρθρωτικά και εκτεταμένα εμπόδια και διακρίσεις σε διάφορους τομείς της ζωής —συμπεριλαμβανομένης της εκπαίδευσης, της απασχόλησης, της πρόσβασης σε υπηρεσίες και της ανεξάρτητης διαβίωσης. Οι εμπειρίες διακρίσεων που αναφέρονται από τα ίδια τα άτομα έχουν αυξηθεί κατά την τελευταία πενταετία σε αρκετά κράτη μέλη (Ευρωβαρόμετρο¹). Παράλληλα, ο αριθμός των ατόμων με αναπηρία που διαβιούν σε ιδρύματα δεν έχει μειωθεί σημαντικά και μάλιστα, σε ορισμένες περιπτώσεις, έχει αυξηθεί κατά την τελευταία δεκαετία (Eurofound²), κάτι που δείχνει ότι εξακολουθούν να υπάρχουν εμπόδια στην υλοποίηση προσβάσιμων και συμπεριληπτικών συστημάτων στήριξης σε επίπεδο κοινότητας. Υπάρχουν ακόμη νομικά εμπόδια για ορισμένα άτομα με αναπηρία τα οποία συχνά υφίστανται περιορισμούς στη δικαιοπρακτική τους ικανότητα ή στερούνται πλήρως τη δικαιοπρακτική τους ικανότητα. Παρά την πρόοδο που έχει επιτευχθεί, η διασφάλιση αποτελεσματικής πρόσβασης σε πληροφορίες, προϊόντα και υπηρεσίες εξακολουθεί να αποτελεί πρόκληση. Οι περιορισμοί στη δικαιοπρακτική ικανότητα, καθώς και η περιορισμένη προσβασιμότητα, αποτελούν εμπόδια για τη συμμετοχή των ατόμων με αναπηρία στη δημοκρατική διαδικασία.

Επιπλέον, τα άτομα με αναπηρία εξακολουθούν να υποεκπροσωπούνται σημαντικά στην αγορά εργασίας: το χάσμα απασχόλησης των ατόμων με αναπηρία ανήλθε σε 24 ποσοστιαίες μονάδες το 2024, με περίπου το 51 % των ατόμων με αναπηρία ηλικίας 20-64 ετών να απασχολείται σε σύγκριση με το 75 % των ατόμων χωρίς αναπηρία (κοινωνικός πίνακας αποτελεσμάτων). Επιπλέον, τα άτομα με αναπηρία εξακολουθούν να αντιμετωπίζουν σημαντικά υψηλότερο κίνδυνο φτώχειας ή κοινωνικού αποκλεισμού σε σύγκριση με τα άτομα χωρίς αναπηρία (Eurostat, EU-SILC).

¹ Ειδικό Ευρωβαρόμετρο 535, Απρίλιος-Μάιος 2023, Discrimination in the European Union (Διακρίσεις στην Ευρωπαϊκή Ένωση), [Διακρίσεις στην Ευρωπαϊκή Ένωση - Δεκέμβριος 2023 - Έρευνα του Ευρωβαρόμετρου](#)

² Eurofound (2024), Paths towards independent living and social inclusion in Europe (Προς την κατεύθυνση της ανεξάρτητης διαβίωσης και της κοινωνικής ένταξης στην Ευρώπη), Υπηρεσία Εκδόσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, Λουξεμβούργο.

Εκτός από τις επίμονες προκλήσεις στην πράξη, εξακολουθούν επίσης να υπάρχουν κενά στη νομοθεσία της ΕΕ κατά των διακρίσεων, συμπεριλαμβανομένων των διακρίσεων λόγω αναπηρίας. Οι εν εξελίξει διαπραγματεύσεις για την προτεινόμενη **οριζόντια οδηγία για την ίση μεταχείριση**, που παρουσιάστηκε το 2008, εξακολουθούν να συναντούν προσκόμματα λόγω της δυσκολίας να επιτευχθεί η απαιτούμενη ομοφωνία.

Στόχος της ανταλλαγής απόψεων

Οι προκλήσεις αυτές υπογραμμίζουν την ανάγκη για ενισχυμένη εφαρμογή των πολιτικών και για μεταρρυθμίσεις σε ενωσιακό και εθνικό επίπεδο, καθώς και για συνεχή διάλογο στο πολιτικό επίπεδο. Αυτό είναι ιδιαίτερα σημαντικό τώρα, καθώς το 2025 σηματοδοτεί το μέσο της περιόδου εφαρμογής της στρατηγικής. Τώρα είναι η κατάλληλη στιγμή για την αξιολόγηση της προόδου και την επιτάχυνση της δράσης.

Ως εκ τούτου, οι υπουργοί καλούνται να προβούν σε απολογισμό της προόδου που σημειώθηκε κατά το πρώτο μισό (2021-2025) της περιόδου εφαρμογής της στρατηγικής για τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρία 2021-2030, να αναδείξουν την πρόοδο και τα εναπομένοντα εμπόδια και να συζητήσουν πιθανές δράσεις για την προώθηση των δικαιωμάτων των ατόμων με αναπηρία.

Οι πληροφορίες αυτές θα πρέπει να τροφοδοτήσουν το δεύτερο μισό της περιόδου εφαρμογής της στρατηγικής, στηρίζοντας τη συνέχιση των προσπαθειών για την προώθηση των εργασιών σε αυτόν τον σημαντικό τομέα πολιτικής τόσο σε ενωσιακό όσο και σε εθνικό επίπεδο.

Με βάση τα ανωτέρω, οι υπουργοί καλούνται να απαντήσουν στα ακόλουθα ερωτήματα:

- 1. Κατά την άποψή σας, ποια είναι τα σημαντικότερα μέτρα και εργαλεία πολιτικής για την περαιτέρω προώθηση των δικαιωμάτων των ατόμων με αναπηρία; Σε ποιους τομείς οι προκλήσεις παραμένουν πιο πιεστικές;*
- 2. Ποιες θα πρέπει να είναι οι βασικές προτεραιότητες για το δεύτερο μισό (2025-2030) της περιόδου εφαρμογής της στρατηγικής για τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρία; Πώς μπορεί η στρατηγική να στηρίξει αποτελεσματικότερα τις εθνικές μεταρρυθμίσεις και την εφαρμογή της νομοθεσίας και των πολιτικών που σχετίζονται με την αναπηρία;*